XVI. évf. Budapest, 1911 február 18. 4. szám.

EVANGELIKUS CSALÁDI LAP.

A lap ára egész évre 2 kor. Egy szám 20 f. Egy lapnyi hirdetés díja 32 kor.

Megjelenik minden második vasárnapon

KIADJA A LUTHER-TÁRSASÁG

Társszerkesztő: KEMÉNY LAJOS ev. vallástanár

Főszerkesztő: KACZIAN JÁNOS ev. esperes

Szerkesztőség: Budapest, VI., Felsőerdősor 5.

Kiadóhivatal: HORNYÁNSZKY VIKTOR KÖNYVNYOMDÁJA

mely a hirdetéseket felveszi, a megrendeléseket nyilvántartja s a hiányzó számokat megkeresésre pótolja.

BUDAPEST, VI. KERÜLET ARADI-UTCA 14. SZÁM.

TARTALOM: Vasárnap délután. *Lindtner Vilma.* — Zsedényi István, a gályarab. *Fenyves Ede.* — Nincs családás. *Petry Gyuláné.* — Vegyes. — Luther-Társaság. — Hirdetések.

Vasárnap délután.

Fülemben még a zsolozsmás ének
Szívet nyugtató, halk ütemének
Hangjai búgtak.
Szívemben még az Isten igéje
Gyémánt virága: az égi béke
Áldozott az Urnak;
De valahol bent már sírt a lelkem.
Tudtam, hogy ott kint mi várhat engem:
Álmokból semmi . . . Hiszen az élet
Kegyetlen, sujtó, átkos kezének
Lelkekig ható ostorcsapása
Véres nyomába
Álmodó lélek, jaj, hamar ébred . . .
Tudtam, hogy ott kint senki se bánja,
Hogy az életnek ezernyi átka
Ráhull egy csendes, meggörnyedt hátú,
Szegény diákra . . .

Fülemben még a zsolozsmás ének.
De kint a zajban már félek, félek,
Hogy valaki vad, durva kezekkel
Megbántja ezt az egyetlen álmom,
A békességem — az én virágom.

Lindtner Vilma.

Zsedényi István, a gályarab.

Zsedényi szilárd lélekkel utasítja vissza a képtelen vádat, ám ítéljék el, verjék vasra, vessék tömlöcbe, vigyék a vesztőhelyre, de ilyen bűnben ártatlannak tudja magát. Ítélet előtt neki is választást engedtek ama megalázó feltételek között. Ime, mennyire világos, hogy tisztán a protestánsok kiirtása volt az egész eljárás célja; ki megtagadta hitét és eddigi multját, az szabadon futhatott.

Zsedényi nem habozott, nem tépelődött, nem kereste a szabadulás módját, mint szikla állott rendületlenül.

Hogy elhagyja hitét, megtagadja Idvezítőjét, megszegje esküjét s átpártoljon ellenségei táborába, ez ellen tiltakozott éber lelkiismerete s az evangélium igazságába vetett benső meggyőződése, szívében és ajakán ott volt a bátor hitvallónak s ingathatlan jellemnek szózata: itt állok, nem tehetek másként, hitemet a koporsóig vallani fogom.

Hogy lemondjon hivataláról, mit odaadó buzgalommal viselt idáig, mely lelkének örömet, magának s szeretteinek szerény kenyeret nyujtott; hogy hátat fordítson Isten házának, hol az örök élet igéit lelke sugallata szerint szent lelkesedéssel hirdette; hogy maga a pásztor fusson el s magára hagyja veszély idején a nyáját, szeretett hallgatóit, kik búcsúzásakor ruhája szegélyét csókolták, családját oltalmukba vették: nem, ezt igazi férfi nem cselekedheti meg anélkül, hogy Isten büntető haragja s az emberek átka őt a sírig ne üldözné.

Hogy elhagyja hazáját s idegen földön a száműzöttek keserű kenyerén osztozzék, erre a hazug vád nem elég. Nem vétett hazája, királya s a törvény ellen, minek futna meg hát; megbélyegzett élet, neki nem élet. Marad hát haza-

jában s inkább eltűr tenger sok kínt, bántalmat, inkább kész fejét odahajtani a hóhérbárd alá, de hol bölcsője ringott, azt a földet gyáván el nem hagyja, ássák meg itt bár korai sírját, édes lesz álma a hazai rögben, hol emléke könnyezetlen nem marad.

Érje bármi sors, sujtsa bár a legszörnyűbb végzet, mindenre kész, de gyalázatosan élni nem kíván.

Ki is mondják reá az ítéletet s fej- és jószágvesztésre ítéltetett. Férfiasan, nyugodtan hallgatja végig az ítéletet, hitéért, lelkiismerete meggyőződéséért, hazájáért emelt fővel fogadja a halált. Azután nem is lesz egymaga. Vannak még férfiak, kiknek a rémület óráiban helyén van szívük, kikhez az árulás ördöge nem férkőzhetik, kik alkut a hitre nem ismernek, inkább lépnek az oroszlánok ketrecébe, a máglyák lángja közé, vagy a bitófa alá.

Azonban a jezsuiták által mozgatott bécsi kéz sem rajta, sem többi elítélt társain a kimondott halálos ítéletet végrehajtani nem merte; tartott a hatalom attól, hogy eme elkövetett rémtette miatt a külállamok méltó kárhoztatása érhetné, sőt kellemetlen bonyodalmak forrásává is válhatna. Kegyelmet gyakoroltak hát szegény hitvallóinkkal s minő kegyetlen kegyelmet, borzalmasabbat a kimondott ítéletnél, fájóbbat a halálnál.

Zsedényit május 29-én Komárom várába viszik, itt huszadmagával kínlódik rettentő testi és lelki sanyargatások között. Naphosszat, mint a rabszolga, kinek háta mögött a fenyegető ostor csattog, terhes, megalázó munkát végez. A rövid pihenés idején, mint kísértő sátánok, ott settenkednek körülötte az erőszakos jezsuiták s gyötrik, kínozzák lelkét. Alattomos hitegetéssel, ármányos rábeszéléssel, ördögi bosszantásokkal, megriasztó fenyegetésekkel akarják megtörni állhatatosságát és őt átterelni az egyedül üdvözítő egyházba. Igéret meg nem vesztegette, fenyegetés meg nem rémítette, rabigának terhe le nem verhette őt annyira, hogy szabadságáért hitét odadobta volna. Kilenc hónapnál tovább, 1675 március 7-ig sínylődött Zsedényi a komáromi vár falai között. Innét két társával, Bugány Miklós sajógömöri evangélikus és Köpeczi Balázs szkárosi református lelkésszel Lipótvárába kísértetett újabb fogságra, újabb megaláztatásokra. Csak ők hárman maradtak meg hitük mellett, a többi tizenhét komáromi rab gyenge lelke megtörött a szenvedések súlya alatt, a kísértő karjaiba vetették magukat s letették a hitehagyók szégyenletes esküjét s szabadokká lettek.

Még csak ezután következtek Zsedényire nézve a borzalmas testi és lelki megpróbáltatások hosszú és gyötrelmes napjai. Valóra vált a pozsonyi törvényszék elnökének, Szelepcsényi György esztergomi érseknek szörnyű fenyegetése, mit a kihallgatáskor intézett néhány bátorlelkű vádlotthoz: „Ti lássátok, ti tudjátok, hogy mit cselekesztek. Tudjátok meg, hogy soha meg nem szabadultok, farkasverembe estetek, melyből soha ki nem jöttök. A gályákra kell mennetek, hol megkeserülitek szülőanyátok tejét és ott vesztek el".

Lipótvárról indult el 1675 március 18-án harminchét hitvalló lelkész, köztük Zsedényi is, *a fájdalmak útjára*, a vértanuság kínjaira. Majd a berencsvári öt fogollyal útközben megszaporodva, Gemanner György kapitány vezetése mellett negyven lovas és ugyanannyi gyalogos katona kísérete mellett viszik a vasravert foglyokat az ausztriai tartományokon keresztül Trieszt felé. Kollonics Gemannernek olyan megbízást adott, hogy vigye a rabokat olyan helyre, ahonnét soha meg ne szabadulhassanak s hazájukba vissza ne térhessenek.

Daliás ifjak megtört aggastyánokkal láncra fűzve gyalogolnak durva cserepárok sorai között. Valamennyinek tiszta homlokán ott ragyog a megalkuvást nem ismerő büszke önérzet mellett az isteni végzésbe vetett türelmes hit és megadás szelíd vonása. Útközben csak egy akadt, kit hite árán Triesztnél feloldoztak bilincseiből, de azután nem volt köztük csak egy is, ki irgalomért esdekelne, ki kínzói előtt fejet s térdet hajtana, ki szabadságért behódolna ellenségeinek. Mindnyájan Istenre bízták sorsukat.

Ők, a tanult emberek, a művelt férfiak, a Krisztus oltárának papjai, közöttük több jeles tudós, mégis egy sem szégyenli a közönséges gonosztevők módjára való megaláztatást. Nem szégyelték a Krisztusnak evangéliomát, mert Istennek hatalma az, minden hívőnek üdvösségére. Mily édes nekik hitükért a szenvedés.

Toll le nem írhatja, vádoló szó el nem mondhatja az embertelen bántalmazások végtelen sorát, mikkel hét hétig tartó útjokban meggyötörték őket. Triesztig gyalog, majd Peskaráig hajón, onnét ismét fárasztó gyalogolással mennek Nápolyig. Minő viharok dúltak ez idő alatt valamennyinek, köztük Zsedényinek lelkében is? Távol az édes hazától, messze a barátságos családi tűzhelytől, testükön feltört sebekkel s nincs egy gyengéd kéz, mely azokat bekötözné, nincs közelükben egy résztvevő lélek, mely megszánná őket. Nappal egyik kétségbeejtő gondolat a másikat űzi, hajtja elméjökben, éjjel kemény fekhelyükön lázas álmok rémképei között hánykolódnak, hajnalban lánccsörgésre ébredeznek s napestig elcsigázott testtel, rogyásig kimerülve hajtják őket. Néhányan képtelenek testüket tovább vonszolni, visszamaradnak Theatéban. Hárman közülök egy alkalmas pillanatban elmenekülnek; többen az elviselhetlen kínok közt kimerülve kilehelik életüket s az útszéli árokpart lesz tetemüknek jeltelen sírja. Mennyivel boldogabbak ezek. Óh, minő szívetfacsaró jelenetek játszódtak le szenvedéseik közben s nekik csak hulló könyeik, esdeklő imádságaik s kesergő zsoltáraik voltak, de emberi részvét és segítség seholsem. Irgalom Istene, miért nem könyörültél rajtuk, hogy fenékig kellett üríteniök az ürömpoharat?!

Olasz földön, a szép Nápolyban tavaszi pompájában mosolygott a természet, a felhőtlen déli

égen elbájoló fényében ragyogott a napsugár, a rabok lelkén azonban annál sötétebb ború ült, szívüket az újabb rettegések fagyasztó hidege járta át, midőn május 7-én útjuk végpontjához megérkeztek. Es ahol ma a világjáró utazók ezrei az elragadtatás varázsától megittasulva gyönyörködnek a föld egyik legszebb tájképében, ők ott látják már a sötét árbocerdő közepében a fekete gályákat, reménységük koporsóját, elaszott testüknek újabb rémes börtönét.

honfitársaink. De a kapzsi osztrákok nem adják ki kezökből ingyen a meggyötört hitvallókat, vérdíjat kívánnak értük, fejenként megszabott összeget, mint piacra vitt rabszolgáért, vagy vásárra terelt baromért kialkudott árt: Zsedényiért is 50 aranyat. Örök szégyenfolt, letörülhetlen gyalázat ez, a kielégített kegyetlen bosszú után az emberi testtel űzött alávaló adásvétel.

(Folyt. köv.) *Fenyves Ede.*

Gályarabok a gályára érkeznek.

Egyik fájdalmas tekintet találkozik a másikéval, kiapadt már a könyek forrása a révedező szemekből, halk fohász tör elő kebleikből, reszkető ajkaikon elhal a suttogó szó, mikor imádkoznak: Urunk irgalmazz, Urunk ne hagyj el minket!

Szinte megborzad, aki látja őket, a nélkülözésnek és nyomornak száradt csontvázait. Ronggyá foszlott ruházatukban, égre emelt kezeikkel úgy állanak, mint az eltiport igazság vádoló tanui, mint az örök ítéletnek a túlvilágról idetévedt rémei s mégsem vádolnak, nem kiáltanak bosszúért az égre, nem átkozódnak, csak imádkoznak: Urunk irgalmazz, Urunk ne hagyj el minket!

Zsedényit május 8-án viszik a gályára. Nápoly és Szicilia azon időben az osztrákokkal szövetségben álló spanyol uralom alatt állott, spanyol fenhatóság alá kerültek tehát szegény

Níncs csalódás.

Ködös novemberi napon Erzsike, a fiatal tanítóné, óvatosan lépegetett a felvidéki kis falu egyetlen kis utcáján. Aggódva nézegette vadonatúj topánkáit, melyek a legnagyobb vigyázat mellett is minduntalan belemerültek a piszkos sártengerbe. Pedig azok a cipőcskék tekintélyes részét nyelték el a nagyon is csekély tanítói fizetésnek. Kéry Pista, az a sötétszemű, kedves fiú, az ő hűséges uracskája sokat töri, gyötri magát, amig az árát lefizetheti.

Nagy, lomha esőcseppek hulldogálnak, mintha mindenik vonakodnék a fekete pocséta közé keveredni. A házak zsúpfedelei is esőcseppeket sírtak és láthatatlan ecset hosszú sávokat húzott a sárgára mázolt falakon. Az égbolt egy végtelen szürkeség. Ólomfedél, amely súlyosan borul a nagy hegyektől zárt kicsi falu fölé.

Erzsike sóhajtott és szorosabbra vonta mellén piroskockás kendőjét.

— Sár és mindig csak sár, — gondolta — miért is nincsen szárnyam, hogy elrepülhetnék innen.

Erre eszébe jutottak a terveik, álmaik. Mint dolgozik Pista lázasan, éjt, napot eggyé téve egy pedagógiai munkán, melyben a népnevelést új alapokra akarja fektetni. A tanítást valami új módszerrel kívánja megejteni.

Látja magukat a zöldernyős lámpa halvány fénye mellett csendesen munkálkodni. Pistike már alszik. Nyugodt lélegzetvétele szeliden kíséri az ura tollának gyors percegését. Fut, száguld a toll. Feketén barázdálja a fehér íveket. Észre sem veszik, az idő milyen későre jár.

Erzsike rakja le előbb a varrnivalóját.

— Édes uram, pihenj meg már. Elég volt a munkából.

Kéry Pista elmerülten rázza a fejét.

— Türelem, feleség! Ez a könyv hoz nekünk hírt, dicsőséget . . . Talán majd egy jobb állást is odalent az Alföldön . . .

A fiatal asszony felrezzent álmodozásából. Csúnya, mély kátyúba lépett.

Elérte végre a templomot. Falai biztos őrként álltak mellette. Egyetlen fehérség a szürke mindenségben. Kedves, meghitt hajlék, hová minden vasárnap eljár imádkozni. Szürke kőkockái felett suhant át fehér menyasszonyi fátyola.

— Istenem, hogy elidőztem, — pirongatta magát Erzsike — pedig a pap bácsi már vár reám.

Gyorsan besuhant a paplak kapuján, hogy kettőzött szorgalommal végezze a magára vállalt munkát. Az elszakadt fehérnemük, pecsétes öltönyök az ő fürge ujjaira vártak. Bánrévy tisztelendő úr, Kéry Pista nagybátyja, magányos ember. Három, virággal ékes sírdomb beszéli, hogy azok, akik a tisztelendő úr meleg szívének legdrágább kincsei voltak, elszakadtak tőle . . . egy szebb viszontlátásig . . .

Erzsike a lelkészt kedves könyvei között találta. Az izmos, erős férfi haja őszbevegyült, de arca piros, tekintete nyájas, derült. Mintha sohasem pusztított volna romboló vihar élete ösvényén. Előtte Kéry Pista állt nekihevült arccal, csillogó szemekkel. Egy újságból olvasott fennhangon.

— Jöjj csak leányom, — intett az öreg úr barátságosan a fiatal asszonynak, — képzeld, mibe töri fejét ez a fiú. Nem akar sem többet, sem kevesebbet, mint a tófalusi állást elnyerni. Most hirdetik a pályázatot rá.

Erzsike elől egyszerre eltünt a szürke égbolt, a kérlelhetetlen sártenger, az alacsony tanítói lak földes pitvarával. Odaképzelte magát a nagyközség cserépzsindelyes házai közé. A falun köves út vezet keresztül. A házak mellett deszkapallók. Mosolygó szép virágok a jól ápolt kertekben, amint az édes apja beszélte neki a gyermekkori élményeivel együtt.

Bánrévy egy kicsit gondolkozott, azután csendesen szólt:

— Próbáljátok meg gyermekeim. Fiatalok vagytok, előttetek az élet. Ha jobb sorsot reméltek, ám próbáljátok meg. Nálam egészen másként állt a dolog. Fiatal éveimet itt töltöttem, a halált is itt fogadom. Igaz, hogy én nem is vihettem volna mindent magammal távozóban, — kezeivel búsan intett ki a temető fejfái felé, — de amúgy sem vágytam el. Én egy egész világot birok itt a magam szerény igényeihez mérten. A nép szeret és támaszt keres bennem Nem zúgolódik a sokszor inséges életmód ellen, mert látja, hogy nekem egy tál sült krumpli a gazdagok dús lakomájával ér fel és kopott köntösöm nem cserélném fel a király hermelin palástjával. Mindenki annyira boldog, amennyire az adott körülményekkel elégedett.

*

Mikor a nagy hegyek fehér ruhát öltöttek és a sártenger befagyott, Kéry Pista is elkészült a munkájával. Nagybátyja, felesége, fia körülállották, amint a kéziratot csomagolta. Egy neves pedagógushoz küldte bírálat végett, akitől egyszersmind támogatást kért a tófalusi állás ügyében.

— Az életemet kötöm e dolgok sikeréhez, mondta Kéry Pista kipirult arccal.

Erzsike szíve megrezzent. Ez valahogy nem volt jól mondva Ebbe a nagy csomó írásba csak a tudását helyezte el, vajjon nem becsesebb birtoka-e az, ahol a szívét őrzik.

— Súlyos kijelentéseid vannak öcsém, — rázta fejét a lelkész, — félek, hogy szíved és hited nem birnák felemelni.

Ettől a naptól fogva a fiatal pár az álmok országában járt. Aranyvárakat épített, gyémánt hidakon lépdelt és virágmezőkön aratott.

— Úgy-e majd gyakran járunk a városba Pista? Megnézzük a fényes kirakatokat és a színházat.

— Veszek szép ünneplőt kincsem. Kéket, mint a két szemed, selymest, mint a szempillád.

— Üveges könyvszekrényt veszünk és íróasztalt, ahol írni fogsz.

— Egy pár galambot az eresz alá, sok virágot a kertedbe.

A kis Pista, aki fakanalakat állítgatott a fal mellé glédába, mint a katonákat, most hirtelen megszólalt.

— Mondd csak apa, ha innen elmegyünk, velünk jön az Istenke?

A szülők egymásra néztek . . . Az Isten, az a jó Isten, aki nagy kegyelmével egymáshoz vezette útjukat. Aki őriz és áld, szeret és vigasztal, hogy is ne jönne velük.

— Az Istenke mindig velünk van Pistike. Nemcsak velünk jön, de ő vezet. Sohasem hagy magunkra.

*

A tavasz megostromolta a nagy hegyeket. Először egy csapat langyos szellőt küldött ellenük. Azok lesöpörték a havas ormokat, leszálltak a kis falu utcájára és meglebegtették a karton függönyöket. Később a fényes nap adott sortüzet, lángoló sugárkévéi felolvasztották a fagyos utakat és rügyeket csaltak a galyakból. Erzsike mosolyogva nézett ki az ablakon. Az ő szívében is bimbózott a remény, kacagott az ifjúság.

Pista ma nincs itthon. Két szép fekete sárkány röpítette el a közeli pusztára a földesúrhoz, aki hivatta. Nemrégiben érkezett haza hosszas külföldi útjából. Most honi földön kíván megtelepedni. Két vásott fia van, azokat kell az ABC rejtelmeibe bevezetni a fiatal tanítónak.

Erzsikének csillog a szeme a visszaemlékezéstől. Milyen délcegen ült Pista a könnyű homokfutón. Hát még ha együtt fognak kocsizni odalent a . . .

Itt eszébe jutott az újság. Hátha a tófalusi állásról is szó esik benne.

Futólag olvasta át először. Mohón, merev szemekkel. Nem értette meg! Másodszor meg nagyon lassan, minden betűt külön. Most már értette és beleszédült egy kicsit.

A tófalusi állást betöltötték és a Pista neve nem volt az újságban.

— Az életem kötöm ezekhez a dolgokhoz — mondta többször az ura.

Úr Isten, az életét! Azt a tiszta, törekvő, fiatal életét.

— Isten, könyörülj rajtam!

Kívánta, bár Pista soká ne tudja meg, máskor meg azt szerette volna, ha mindent tudna már.

Bizony elfelejtette most a cserépzsindelyes házakat, kövezett utcákat, kék ruhát, sok virágot, kirakatot, színházat, csak arra volt gondja, miként suttogja belé a Pista szívébe a vígasztalódást.

*

Kéry Pista elégülten lépett ki a kastélyból. Elvállalta a fiúk tanítását. (Már addig, amíg lehet, — tette hozzá magában elmosolyodva.) Csinos kis összeg fogja ezzel kiegészíteni a nagyon is szerény tanítói javadalmazást. Esetleg félre teszek a nagy útra.

Amint a parkon végig sietett a hátsó kijárat felé, ahol a bricska várta, szemközt jött vele a postásné. Most jött a postaállomásról és szokás szerint betért a pusztára.

— No Panna néni, hát nekem nem hozott valamit?

Panna néni megállt. A kendője két csücskét meghúzta az álla alatt keresztben. Aztán az oldalán lógó táskában kezdett kotorászni.

— Igenis van instálom a tanító úr számára is egy paksaméta. Átadnám, ha eltetszik venni.

Kihúzta a csomagot. Leverte a kezével, mintha poros lenne, aztán fontoskodó késedelmezéssel átnyujtotta.

— Istennek ajánlom, mondta és befelé ballagott.

A fiatal ember fejébe szállt a vér. A kéziratot küldik vissza!

Egy facsoport mögé vonulva feltépte a borítékot és a kísérő levelet elolvasta.

Rövid volt és udvariasan hangzott.

Hogy a könyvnek vannak értékes részei, figyelemre méltó eszméi, azonban, ami a tanítás módszerét illeti, még nem érett meg a dolog. Olyan hirtelen nem lehet reformálni, stb. stb. A tófalusi állást, sajnos, egy idősebb tanerőnek osztották ki.

— Vége, vége . . . Istenem . . .

Boldog, akinek a csalódás pillanatában eszébe jut az Isten!

Hogy is mondta Pistike?

— Ugy-e, az Istenke is velünk jön?

A saját felelete is eszébe jutott.

— Istenke mindig nálunk van!

De az asszony. Az a szelídszemű, gyermeklelkű asszony. Hová lesznek az álmai, amiknek a teljesülését repeső örömmel várja.

Kisírja a két szemét, megsápad a két arca.

A kertészlak előtt elmenve odaszólt az öreg kertésznek.

— János bácsi, van-e eladó rózsatője?

— Akár száz is, tanító úr.

— Csak azt a piros virágút gondolnám. Mi az ára? — Aggodalmasan gondolt arra a pár fillérre, ami a zsebében meghúzódott.

— Jó szó az ára tanító uram. Hát nem bajlódik-e eleget a rajkóimmal?

Kéry Pista vitte a rózsatőt féltő vigyázattal. Hát nem vágyakozott-e annyiszor Erzsike néhány nyíló rózsa után? Ő azonban mindig letromfolta. Jó a krumpli is a mi kertünkbe, meg a paszuly.

Most azonban, hogy az asszonynak nagy lesz a csalódása . . .

Felszállt a bricskára. A kéziratot összegöngyölve a kabátja zsebébe tette.

— Meg fog érni a dolog! — gondolta és mintha kissé elmosolyodott volna.

*

Erzsike az ablakból szívszakadva várta az urát. Most dübörög a kocsi a hídon. Már befordult a faluba. Most tünik elő a két sárkány feje.

Szinte összeütköztek az ajtóban.

Pista diadalmasan emelte magasra a virágzó fácskát.

— Nézd csak lelkem, mit szólsz ehhez ni?

— Jaj be szép! Az ablak alá ültetem!

— Hát ahhoz mit szólsz, hogy a kastélyban szépen fognak díjazni. Esztendőre összeszerzünk és ellátogatunk a fővárosba.

— Majd csak, ha a Pistikét visszük a felsőbb iskolába. Jó addig nekünk itt a falun édes uram.

Pista megnézte az asszonyt. Hová lett a nagy vágyakozása a város után?

— Tudod szivecském, aztán ha a kocsit beküldik értem, hébe-hóba téged is elviszlek a Pistikével kocsizni.

Igen, igen és olykor leszállunk. Szedünk azokból a gyönyörű vadvirágokból, melyeknek nincsen párja széles e világon.

Összenéztek! Pista kérdezte először.

— Tudod már?

— Tudom.

*

Nagytiszteletű Bánrévy uramnak nem volt nyugta otthon. Az aludt tej nagyon savanyúnak izlett, az aszalt szilva ellenben nagyon édes volt és a pipája kimondhatatlan keserű.

Felkerekedett, hogy a gyermekeket megnézze.

— Ejnye, ejnye, hogy nem sikerült szegényeknek, amihez oly sok reményt fűztek.

Elképzelte őket halvány arccal, kisírt szemekkel, kétségbeesve, mindenről lemondva.

De amint befordult a kapun, ott látta őket az ablak alatt nagy elmélyedéssel rózsafát ültetni. Mintha egyéb gondjuk sem lenne a világon.

Ezek bizonyára még semmit sem tudnak. Egykettőt köhintett és megszólalt.

— No gyerekek, mi újság?

Kéry Pista letette az ásót és csendes hangon szólt oda:

— A kéziratom visszaküldték és a tófalusi állást betöltötték . . . mással.

Erre Erzsike is nagy hirtelen letette az öntöző kannát és szapora nyelvvel csevegte:

— De egy gyönyörű rózsatőt kaptam. Aztán Pista újra fog dolgozni és a jó Isten mindig velünk lesz.

A tisztelendő úr derült szemei szinte nevettek.

— Minden rendben van. Most már nem féltelek. Ahol nagyon erős a hit és a szeretet, ott nincs csalódás. Mert, ha egyszer a meghiúsult remény után be akar osonni a szívbe a kétség sötét szelleme, világossággal áll szembe, mely őt megsemmisíti. Ha a remény százszor hal is meg, százegyedszer újra feltámad.

Petry Gyuláné.

VEGYES.

A tiszakerületi püspökválasztás. Február 14-én bontotta fel a tiszakerületi püspökválasztásra beérkezett szavazatokat Szentiványi Árpád ker. felügyelő elnöklete alatt a szavazatbontó bizottság. A szavazatok a következő arányban oszlottak meg: Geduly Henrik, nyiregyházi lelkész, kerületi főjegyző 115 szavazatot, Terray Gyula rozsnyói lelkész, gömöri főesperes 83 szavazatot, Gyürky Pál rimaszombati lelkész, kishonti főesperes, egyetemes nyugdíjintézeti ügyvivő 70, Materny Lajos debreczeni lelkész, tiszavidéki főesperes 40, Korbély Géza eperjesi lelkész, egyetemes egyházi aljegyző 31 és Túróczy Pál ózdi lelkész, hegyaljai főesperes 2 szavazatot kapott. — 26 szavazatot alaki hibák miatt — a bizottság érvénytelenített.

Mivel tehát egyik jelölt nem kapott általános többséget, a két legtöbb szavazatot nyert jelölt között: *Geduly Henrik és Terray Gyula között pótválasztás lesz.*

A pótválasztásra a szavazatokat márczius 24-ig kell beadni, tehát csak öt hét mulva fog véglegesen eldőlni, hogy ki lesz a tiszakerületi püspök!

A fasori evangélikus főgimnázium evangélikus ifjúsági gyámintézeti egylete 1911 február hó 18-án, este 6 órakor a főgimnázium nagytermében egyházias jellegű esti előadást rendez, a következő műsorral: 1. Ének. Énekli a közönség. 2. Megemlékezés Székács Józsefről, a Gyámintézet alapítójáról. Beszéd, mondja Szigethy Lajos dr., tanár. 3. Székács József: Jákob kútjánál. Szavalja Bruckner Aladár VII. o. t. 4. Thomé: Andante religioso. Hegedűn előadja Fellner Alfréd VII. o. t., zongorán kíséri Ujhelyi Gusztáv VII. o. t. 5. Kozma Andor. Az agg prédikátor. Szavalja Oravecz Pál VI. o. t. 6. Az e. e. e. gyámintézet 50 éves multjából. Irta és olvassa Kürtössy László VIII. o. t. 7. Téli kép. Irta és szavalja Geönczy Béla VIII. o. t., zongorán kíséri Beierl József VIII. o. t. 8. Váradi Antal. A szivárvány. Szavalja Farkas György VIII. o. t. 9. Ábrányi-Vendéghegyi: Vándormadár. Melodráma, előadja Freiwirth László VI. o. t., hegedűn és zongorán kísérik Oravecz Pál VI. o. t. és Heckenast Gusztáv VI. o. t. 10. Ének. Énekli a közönség. Belépő díj nincs.

Az Evangelikus Családi Lap pályázatára a határidő leteltéig 12 pályamunka érkezett be a következő jeligékkel: 1. Boldogok, akik sírnak, mert ők megvígasztaltatnak. 2. Mimóza. 3. Miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek. 4. Mit használ valakinek, ha mind e világot megnyeri is . . . stb. 5. Fiat! 6. Ki Istenben bízik, az nem csalatkozik. 7—8. Ki Istenben bízik, nem csalatkozik. (Két elbeszéléssel.) 9. Ki csak Istenre dolgát hagyja. 10. A néma légben csengve lágyan, az estharang imára hív. 11. Ahol irigység, ott háborúság és minden gonosz cselekedet van. 12. On revient toujours!

Az eredményt legközelebbi számunkban közöljük.

A Tabitha öröme. Szép kitüntetés érte a budapesti Tabitha jótékony nőegyesület érdemdús elnökét, *özv. Haberern Jonathánné* úrnőt: Őfelsége, a király az Erzsébet-renddel tüntette ki. Munkás élet elismerése ez a kitüntetés valóban s szívünkből örvendünk, hogy egyházunk egyik jótékony munkásságban fáradó, buzgó tagját érte e ritka kitüntetés. Mi is csatlakozunk a tisztelők jókívánataihoz és osztozunk a Tabitha örömében, sok kedvet és örömet kívánva az ezutáni munkálkodáshoz is.

Kérelem a lelkészekhez. Kérjük egyházközségeink lelkészeit, hogy a népszámlálásnak egyházközségeikre vonatkozó adatait, mivel azok már valószínűleg nyilvánosságra hozattak, szerkesztőségünkkel egy levelezőlapon közölni szíveskedjenek.

Halálozások. *Özv. Kurz Sámuelné*, szül. Farián Johanna úrnő Budapesten 68 éves korában elhunyt. A nemesszívű úrnőben Kaczián János, budapesti esperes, lapunk főszerkesztője, anyósát gyászolja. A család a következő gyászjelentést adta ki: Fájdalmas szívvel tudatjuk, hogy a gyengéden szerető felejthetetlen édes anya, nagyanya, napa és rokon,

özv. Kurz Sámuelné, szül. Farián Johanna úrnő f. évi február hó 10-én, reggeli 2 órakor, hosszas szenvedés után életének 68-ik évében csendesen elhunyt. A megboldogult drága halott hamvait folyó hó 12-én, délután 1/4 4 órakor, a Kerepesi-temető halottasházában megáldatjuk s ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyezzük. Budapest, 1911 február hó 10-én. Kaczián Jánosné, Kurz Irma. Alapi Istvánné, Kurz Gizella. Kaczián János. Alapi István. Kaczián Jenő, Irma, Pali, Ilonka, Jancsika, Alapi Erzsike és Pistike unokái. Áldás emlékére!

Gömöri Szontágh Pál, a magyar közélet neves alakja, volt 48-as százados, a gömöri ev. egyházmegye hosszú időn át volt felügyelője, áldásos és munkás, hosszú élet után Budapesten 90 éves korában elhunyt. Áldozatkész, egyházát szerető, példaadó ember volt minden tekintetben. Halálát nagyszámú rokonság gyászolja Holttestét Csetnekre szállították s ott temették el a családi sírboltban. Áldás emlékére!

Loisch Ede, az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár és a Rimamurányi-salgótarjáni vasmű részvénytársaság alelnöke, a budapesti ev. magyar egyház presbitere 85 éves korában meghalt.

Részvéttel osztozunk a gyászolók fájdalmában s kérjük a vígasztalásnak kútfejét, enyhítse meg a fájdalmat s adjon az elköltözötteknek fáradalmaik után csendes pihenést.

Lelkésziktatás Cinkotán. Február 5-én iktatta új hivatalába a pestmegyei egyházmegye esperese: Szeberényi Lajos *Blatniczky Pált*, a zólyomi egyház volt lelkészét.

A cinkotai virágzó egyház, Jezsovics Pál 32 éven át volt lelkipásztorának lemondásával megüresedett lelkészi állását vejének, Blatniczky Pálnak ajánlotta fel egyhangú lelkesedéssel. Az egyhangú lelkesedés részben a hálának csekély jele a volt lelkésszel szemben, de főleg elismerése az új lelkész kitünő képességeinek.

A beiktatás fényes keretű ünnepélyes istentisztelet közepette ment végbe. Az oltári funkciót a nyugalomba vonult lelkész végezte; majd Szeberényi Lajos főesperes tartalmas beszéd kíséretében iktatta hivatalába az új lelkészt; ki ezt követőleg szószéki beszédét mondotta el Ap. csel. 18. 9. alapján a tőle megszokott mély tartalommal, szívhez szólóan. A beszéd elhangzása után az egyházhívek ismételten fájó búcsút mondottak volt lelki pásztoruknak, ki a szeretet ezen újabb megnyilvánulását hálatelt szavakban köszönte meg.

Az ünnepi istentiszteletet díszebét követte, melyen a főesperes, Földváry Elemér esp.-felügyelő, dr. Szontágh miniszteri titkár, a két ünnepelt lelkész, báró Radvánszky Antal orsz. képviselő és sokak részéről számos szép toaszt hangzott el.

Isten áldása a régi frigy emlékén s áldás kísérje az újat. *B.*

Estély. A Budapest-Jobbparti Protestáns Művelődési és Jótékonysági Egyesület 1911 febr. 10-én estélyt tartott a következő műsorral: 1. Férfikar. 2. Vallás és tudomány. Értekezés. Felolvasta: Dr. Rónay Károly kir. közjegyző. 3. Tosti: „Jci bas". R. Hahn: „Si mes vers avaient des ails". Székács Aladár: „Szentmiklósi posta". Tarnay Alajos: „Prima Vera", dalok, énekelte Marschallkó Rózsika dalénekesnő. Zongorán kísérte Dienzl Oszkár, zongoraművész. 4. Evolucio, költemény Sz.-től. Felolvasta: *Hüttl Ármin*. 5. Himnusz. Énekelte a közönség.

Teaestély Nagyváradon. A nagyváradi ev. női gyámintézet fényes sikerű teaestélyt rendezett. A Kereskedelmi Csarnok tágas terme zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel. Nagyvárad szép leányai vallásküloönbség nélkül vidám kedvvel, előzékenyen szolgálták fel a teát. A többi vallásfelekezethez viszonyítva elenyészően kicsi evangélikus gyülekezet hálásan fogadta a nagyváradi közönség színe-javának jóindulatú támogatását. Bevétel meghaladta az 1000 koronát, melyből tiszta jövedelmül 600 koronánál több maradt. A választmány élén *Petry Gyuláné* egyleti elnöknő buzgólkodott példányszerűen, kit hálás köszönet és elismerés illet e helyről is.

A budapesti ág. hitv. ev. főgimnázium ifjúsága tanárainak támogatásával s az iskola barátainak közreműködésével a szertárak kibővítése javára 1911 március 26., 27., 28., 29. napjain *régiség- és bélyegkiállítást rendez*. Az eddigi jelentkezésekből ítélve sok olyan dolog is lesz ezen a kiállításon együtt, amit az ember nem mindennap láthat s amit a kegyelet és a gyűjtő szenvedély is csak nagy áldozatok árán hozhatott össze. A kiállítás napjain szemléltető előadások is lesznek régi dolgokról. Kérjük iskolánk barátait, hogy ajándékozzák meg ifjúságunkat érdeklődésükkel, esetleg szíveskedjenek a kiállításban résztvenni. Jelentkezni lehet dr. Szolár Ferenc tanárnál (VII., Városligeti fasor 19—23). A meghívó tartalmát közölni fogjuk.

Luther-Társaság.

A Luther-Társaság pénztárába 1911 január 1-től 31-éig befolyt összegek kimutatása.

1. *Alapító tag tőkefizetése:* Török József Cegléd 200 K.

2. *Alapító tagok kamatfizetése 1911-re:* Dr. Láng Lajos Budapest.

3. *Rendes tagoktól évi 8 koronával 1911-re:* Kirnbauer Lajos Gyanafalu, Darvas Aladár Tótkeresztúr, Hoffmann Sándor Cservenka, Baráth Károly Rimaszombat, Peéh Kálmán Budapest, ág. hitv. ev. főgimn. Nyiregyháza, Sárkány Béla Kecskemét, Famler G. Adolf Torzsa, Soproni ág. hitv. evang. lyceum, Hrk János Málnapatak, Málnapataki ág. hitv. evang. egyház, Sárkány László Aszód, Dienes Gyula Temesvukovár,

özv. Wladár Viktorné Nagycsalomja, özv. Mayer Lajosné Sopron, Zathureczky László Assakürt, Assakürti ág. hitv. ev. egyház, Poszvék Sándor Sopron, Bándy Endre Léva, Riecsanszky Endre Bénye, Holubey Adolf Csánk, Trenyó Gyula Nszentpéter, Cziglán János Bakabánya, Halmi Aladár Lapos, Losoncztamási ág. hitv. ev. egyház, Ferenczy Soma Losoncztamási, Holéczy Zsigmond f. Baka, Tomka Károlyné Körmend, Horényi Lajos Győrszemere, Győrszemerei ev. egyház, Ráth Vilmos Pozsony, Margócsy Gusztáv Josa, Svehla Géza Lónyabánya, Svehla Gusztáv Breznóbánya, Sommer Gyula Vác, Váci ág. hitv. ev. egyház, Kemenesaljai ev. esperesség, Zalaistvándi ev. egyház, Váci felső evang. egyház, Iglói ev. elemi és polg. leányiskola, Schumacher Etelka Cservenka, Görgey Gyula Cservenka, dr. Borovszky Rezső Sztfülöp, Hajdu János Zalegnye, Szlancsik Bogyoszló Albertfalva, Soproni ev. tanítóképző intézet, Rakitovszky Mihály Szirák, Ráczkosári ev. egyház, Tótpelsőczi evang. egyház, Vitahó Gyula Tótpelsőcz, Steinhausz Béla Putnok, Miszál Frigyes Nyustya, Felsősajói ág. hitv. ev. egyház, Kiss Ferenc Szeged, Jánoska György Liptószentmiklós, Liptai András Felsővezekény, Liffa János Szemlak, Korenko György Kisfeketepatak, Seregély Béla Alsólövő, Győry Loránd Budapest, Madár Rezső Sand, Ürményi Ilona Budapest, özv. Sramko Andorné Breznóbánya, Szászpelsőczi ev. leányegyház. *1906-ra:* Masznyik Gyula Budapest. *1907-re:* Poputh Nestor Dobsina. *1908-ra:* Kiss József Pozsony. *1909-re:* Gész Lajos, Janovicsek Árpád, Klein Henrik, Koreny József, Moravcsik Jenő, Szűcs Sándor, Ujházy Barna, Vidovszky Kálmán Pozsony. *1909—1910-re:* Vas simonyi ev. egyház, Pozsonyi Székács József-kör, Krug József Torzsa, Balogh István Vanyola, Csóti ág. hitv. ev. egyház, Blaskovits Kálmán Nagyjablon, Jeszenszky Károly, Klein Ferencz, Maczák György, Nikodemus Károly Pozsony, Roháts Lajos Besztercebánya, Gärtner Ferenc Újpest, Takácsi ev. nőegylet, Győrfi Lajos Nagyszombat. *1909—1911-re:* Menczhelyi ág. hitv. ev. egyház (16 K). *1910-re:* Pozsonyi theol. otthon, Pozsonyi theol. akad. könyvtár, Mezey Gyula Tarnóc, Rosza János Ivánkafalu, Kuszy Emil Besztercebánya, Késmárki ev. egyház, Mogyorós Gyula Boztaszló, Soproni főgimn. magyar társaság, Holuby Vilmos Frakonca, Melferber Károly Maglód, özv. Kis Béláné Nagyszentmiklós, Sandi ág. ev. egyház, Szabó János Izmény. *1910—1911-re:* Pfeiffer János Pusztanyires, Daxer Henrik Pozsony, Hoffmann Károly Pozsony. *1901-re:* Moesz Béla Nyiregyháza.

4. *Fiókegyleti rendes tagoktól évi 4 koronával 1911-re:* Csatáry Sándor Szentes, Bujna Iván Nagylak, Hudy Ilona Lónyabánya. *1909-re:* Horeczky Aladár Zólyom. *1909-1910-re:* Bienik József Pozsony, dr. Asbóth Albert Battonya, Salgótarjáni ev. önképző egyesület. *1910-re:* Materny Imre Nagyvárad, Fábry János Balassagyarmat.

5. *Fiókegyleti pártoló tagoktól évi 1 koronával 1911-re:* Schreiner Zsigmond, Seiler Katalin, Kraft Károly, Rátz Móric, Saly Károly, Kraft Frigyes felügyelő, Gabriel Gottfried, özv. Wenzel Pálné, Schandl Pál, Gabriel Frigyes, Schreiner Károly, Schandl Lajos, Franz János, id. Wapp Lajos, Karner Samu, Kraft Samu, Kraft János, Gabriel Lajos, dr. Rátz Alfréd, Zehetner András Ruszt, Major Sándor Sárvár, Oroszvári ev. leányegyház, Kiss János Orosháza, özv. Gyürky Pálné Tiszolcz. *1909-re:* Sz. Horváth József Pusztaföldvár. *1908—1910-re:* Zelenka Frigyesné Budapest. *1909—1910-re:* Mód Lénárd Vassimonyi, Keller József, Dénes József Pusztaföldvár. *1910-re:* Zelenka Frigyes Budapest, Németjárfalvai ev. egyház, Zimmermann János Nyárfalu, Sárközi György, id. Németh József Pusztaföldvár, Veczer Lajos Szombathely, Jurcsó József Szilád. *1910—1911-re:* Gyalog István Balf, Németjárfalvai ev. férfi és ifjak egylete, Nagy Imre Pusztaföldvár. *1911—1912-re:* özv. Merza Károlyné Gyula.

6. *Adomány:* Langhoffer Gizella Rimaszombat (1 K), Vértesi Sándor Zalaistvánd (4 K).

7. *Előfizetés Raffay S. Magyarázatos Újtestamentomára:* Endrődi Jenő tanár (5 K), Komáromy Lajos Budapest (5 K), Thern László Igló (5 K), Baranyai István Kiskőrös (5 K), Mészáros János Ócsa (5 K).

8. *Egyetemes közalapból:* 1000 K.

Összesen befolyt: 2337 K.

Budapest (IV., Deák-tér 4.), 1911 február hó 1.

Bendl Henrik,
társ. pénztárnok.

Most jelent meg! Most jelent meg!

A három világvallás küzdelméből.

(Buddhizmus, Izlam, Keresztyénség.)

Irta **Falke Róbert** katonai főpap.

Németből fordította **Kiss Béla** ág. h. ev. lelkész.

Ára 1 korona.

Kapható

a Luther-Társaság könyvkereskedésében.

Most jelent meg! Most jelent meg!

Dr. Zsilinszky Mihály munkái:

Az 1610. évi zsolnai evangélikus zsinat háromszázados emlékünnepén. Egyháztörténeti tanulmány. Irta *Dr. Zsilinszky Mihály.* Ára 1 kor., a Luther-Otthon javára.

Ugyane szerzőtől előzőleg megjelentek:

Az 1848-iki vallásügyi törvénycikk története. Képes kiadás. Ára 2 korona.

Papi kongrua és a jogegyenlőség. Ára 1 kor.

Miről van szó? Válaszul némely támadásokra. Ára 1 kor.

~~**Vallásos estély Nyiregyházán. Felolvasás. Ára 40 f.**~~

Szabadsajtó és a protestantizmus. Ára 30 fillér.

Zsilinszky Mihálynak fentebb felsorolt munkái után befolyó jövedelem egyházi közcélokra fordíttatik.

Báró Radvánszky Béla emlékezete. Képpel. 40 f.

Dr. Székács József evang. püspök 1809—1876. képekkel. Ára 40 fillér.

Wallaszky Pál evang. lelkész élete 1742—1824. Ára 10 fillér.

A magyarhoni protestáns egyház története. A művelt közönség számára Farkas József, Kovács Sándor és Pokoly J. közreműködésével szerkesztette. 12 melléklettel és 238 szövegképpel. Ára díszes vászonkötésben 17 K, félbőrkötésben 19 K.

Mindezen munkák a

Luther-Társ. könyvkereskedésében,

Bpest, VIII., Szentkirályi-utca 51/a. kaphatók.

REMÉNY

finom csontlevélpapir
:: és bélelt boríték ::

Egy csinos doboz 50 levélpapir és 50 borítékkal 1 korona. — Ugyanaz úri alakban 1 K 50 fill.

Kapható a **Luther-Társ. könyvkereskedésében,** Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 51/a. sz.

Hornyánszky Viktor csász. és kir. udvari könyvnyomdája Budapesten 50524